

SOCIALS · 3R ESO

A · Llegir el món demogràficament

Versió Adaptada — Per atendre la diversitat a l'aula.

Aquesta fitxa et fa repassar els conceptes essencials per llegir un mapa de població: **densitat**, **indicadors** i les **tres etapes** de la transició demogràfica.

Activitat 1. Densitat de població

Completa la frase amb una paraula de la llista: *habitants · superfície · densitat · km²*.

La _____ de població és el nombre d'_____ que hi ha en una _____ determinada del territori. Es mesura en hab./_____.

Mira el mapa de l'apartat 1 de la unitat i respon:

1. Anomena **una zona molt poblada** i **una zona molt poc poblada**.
2. Per què al Sàhara hi viu poca gent? Pensa en el clima.

[[RESPOSTA CURTA]]

Activitat 2. Cada indicador a la seva fórmula

Lliga cada indicador amb la seva fórmula:

Indicador	Fórmula
Natalitat (TBN)	
Mortalitat (TBM)	
Creixement natural	

Tria entre:

- A. naixements ? defuncions
- B. (naixements / població) × 1.000
- C. (defuncions / població) × 1.000

[[RESPOSTA CURTA]]

Activitat 3. Tres etapes de la població

Lliga cada règim demogràfic amb les seves característiques:

Règim	Natalitat	Mortalitat
Antic (fins al 1750)		
Transició (s. XIX-XX)		
Modern (avui)		

Tria entre: *alta* · *baixa* · *molt alta*.

Indica en quina **etapa** està cada país avui:

Itàlia: _____

Níger: _____

Catalunya: _____

[[RESPOSTA MITJANA]]

Què s'avalua

Saps definir **densitat de població** i identificar zones poblades i buides.

Identifiques les **fórmules bàsiques** dels indicadors.

Distingeixes els **tres règims** de la transició demogràfica.

SOCIALS · 3R ESO

A · Llegir el món demogràficament

Versió Bàsica — Pensada per a tota la classe (estàndard).

Aquesta fitxa combina càlcul de densitats, lectura d'indicadors i comprensió del creixement mundial. Fes-la amb la unitat al davant i pots consultar Idescat i el Banc Mundial.

Activitat 1. Calcula i compara densitats

Aquí tens dades reals 2023:

País	Habitants	Superfície (km ²)	Densitat (hab./km ²)
Bangla Desh	171.000.000	148.460	
Catalunya	7.900.000	32.108	
Estats Units	336.000.000	9.834.000	
Mongòlia	3.400.000	1.564.000	

Calcula la densitat de cada país, classifica-les (alta >100, mitjana 50-100, baixa 10-50, molt baixa <10) i respon: per què Mongòlia és tan poc poblada? Per què Bangla Desh tan densa?

[[RESPOSTA MITJANA]]

Activitat 2. Llegir indicadors demogràfics

Aquí tens dades reals (2023):

País	Habitants	Naixements	Defuncions
Catalunya	7.900.000	54.000	71.000
França	67.970.000	678.000	637.000
Níger	27.200.000	1.187.000	200.000

Calcula per a cada país:

1. La **taxa bruta de natalitat (TBN)** i de **mortalitat (TBM)**.
2. El **creixement natural absolut** (naixements ? defuncions).

3. Quin país creix més per si sol? Quin perd habitants? Per què Níger té un comportament tan diferent?

[[RESPOSTA MITJANA]]

Activitat 3. Per què creix la població al món

Mira aquesta evolució:

Any Habitants (mundial)

1700 600 milions

1900 1.600 milions

1950 2.500 milions

2000 6.100 milions

2025 ~8.100 milions

1. Quants segles van caldre per passar de 600 a 1.600 milions? I de 1.600 a 8.100?
2. Què va passar al món per accelerar el creixement després del 1750? Anomena **dues causes**.
3. Per què Itàlia avui té creixement vegetatiu negatiu, mentre Níger creix al 2,5% anual?

[[RESPOSTA LLARGA]]

Què s'avalua

Apliques la fórmula de densitat i classifiques els valors.

Calcules TBN, TBM i creixement natural a partir de dades reals.

Connectes la **transició demogràfica** amb causes històriques (Revolució Industrial, medicina).

Distingeixes països en diferents fases del creixement.

SOCIALS · 3R ESO

A · Llegir el món demogràficament

Versió d'Ampliació — Per a qui en vol més. Demana hipòtesis i recerca.

Aquesta fitxa demana **anàlisi de fonts, comentari de mapes i argumentació amb dades**. Pots ampliar amb consultes a Idescat, Eurostat o el Banc Mundial.

Activitat 1. Comentari del mapa de densitat mundial

A partir del mapa de densitat de població que has treballat a la unitat:

1. Identifica les **tres macroregions** més denses del planeta i, aproximadament, quina part de la humanitat hi viu.
2. Anomena **tres buits demogràfics** (densitat <1 hab/km²) i explica per què hi viu tan poca gent.
3. Identifica una zona on la densitat **contradigui** el que esperaríem segons clima o desenvolupament. Explica per què passa.

[[RESPOSTA LLARGA]]

Activitat 2. Una xifra que enganya

Mira aquestes dades del 2022:

País	Mortalitat (‰)	Esperança de vida	% +65 anys
Senegal	5,4	67,7 anys	3,1%
Alemanya	11,9	80,9 anys	22,2%

Argumenta en un escrit de 8-10 línies:

1. Per què Alemanya té el doble de mortalitat que el Senegal, encara que s'hi visqui millor?
2. Per què la **taxa bruta de mortalitat** és **una mala mesura** per comparar nivell de vida?
3. Quin altre indicador faries servir? Per què?

[[RESPOSTA MITJANA]]

Activitat 3. Bomba demogràfica o transició acabada?

Llegeix els dos textos:

Tesi A (alarma) — «El planeta no podrà sostenir 10.000 milions de persones. Cada any consumim els recursos d'1,75 planetes. Cal frenar el creixement immediatament.» (adaptat de Paul Ehrlich, Stanford)

Tesi B (transició) — «Mai havia caigut tan ràpid la fecunditat. La meitat del món ja viu sota el llindar de relleu. El problema del segle XXI no serà la sobrepoblació, serà el despoblament i l'envelliment.» (adaptat d'Hans Rosling, Gapminder)

Mira la corba real de fecunditat mundial 1950-2024 (5,0 → 2,25 fills/dona):

1. Quin tipus de **dada** usa cada autor per defensar la seva tesi?
2. Tots dos poden tenir raó alhora? Per què?
3. Després de tot, quin discurs et sembla més proper a la realitat actual? Defensa la teva resposta amb almenys **dues dades** i una **excepció regional** al teu argument.

[[RESPOSTA LLARGA]]

Activitat 4. Educació de les dones i fecunditat

L'Àfrica subsahariana té encara fecunditat alta, però amb grans diferències:

País	Fecunditat	% dones amb estudis secundaris
Níger	6,7	14%
Etiòpia	3,9	32%
Sud-àfrica	2,3	67%
Tunísia	2,0	72%

1. Quina relació veus entre **educació de les dones** i fecunditat? Per què?
2. Si fossis cooperació internacional, en què invertiries primer per frenar el creixement?
3. Quins riscos té lligar «desenvolupament» a «menys fills»?

[[RESPOSTA MITJANA]]

Què s'avalua

Llegeixes un mapa de densitat identificant tendències i excepcions.

Critiques l'ús de **mitjanes i taxes brutes** sense contextualitzar.

Confrontes **dues tesis acadèmiques** i prens posició argumentada amb dades.

Estableixes **relacions causals** (educació-fecunditat) amb mirada crítica.